

**СТРАТЕГИЈА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ПРЕДШКОЛСКОГ ВАСПИТАЊА И
ОБРАЗОВАЊА ОПШТИНЕ ГАЦИН ХАН
ЗА ПЕРИОД 2021-2025. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ:

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

УВОД

ПОЛАЗИШТЕ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА ПРВА РАДОСТ

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ

МЕТОДОЛОГИЈА

ВИЗИЈА, ОПШТИ ЦИЉ

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 2

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 3

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Израда Стратегије за унапређивање предшколског васпитања и образовања општине Гаџин Хан за период 2021.-2025. стратешки је документ, којим ће бити дефинисати правци, циљеви и активности који ће допринети унапређењу живота деце предшколског узраста.

Општина Гаџин Хан води рачуна о свим категоријама деце и њиховим потребама квалитетно предшколско образовање и васпитање деце на територији општине Гаџин Хан, један је од главних приоритета локалне самоуправе на чијем сам ја челу.

Предшколско образовање у општини Гаџин Хан, организовано је у оквиру предшколске установе „Прва радост“, чија је површина 270м² и у истуреним групама у горњем и доњем Заплању при основној школи „Витко и Света“.

Општина Гаџин Хан издваја средства из буџета за предшколско васпитање и образовање.

Одлуком скупштине општине треће и четврто дете у породици не плаћа боравак, не постоји листа чекања, 100% обухват деце предшколског узраста.

Усвајањем Стратегије за унапређивање предшколског васпитања и образовања општине Гаџин Хан за период 2021.-2025., шаљемо јасну поруку да бринемо о нашим суграђанима који представљају будућност нашег Заплања.

ПОЛАЗИШТЕ

Стратегија за унапређивање предшколског васпитања и образовања општине Гаџин Хан за период 2021-25 (у даљем тексту Стратегија), иницирана је у оквиру пројекта „СУПЕР“ (Подршка реформи система предшколског васпитања у Србији), у оквиру којег је општина Гаџин Хан потписала протокол о сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, који се финансира из средстава ЕУ и реализује у сарадњи Министарства просвете, науке и технолошког развоја и консултантске куће PARTICIP GmbH.

Циљ пројекта је обезбеђивање континуитета реформских промена у предшколском васпитању и образовању у Србији развијањем квалитета предшколског васпитања и образовања као сталног дела циклуса целоживотног учења.

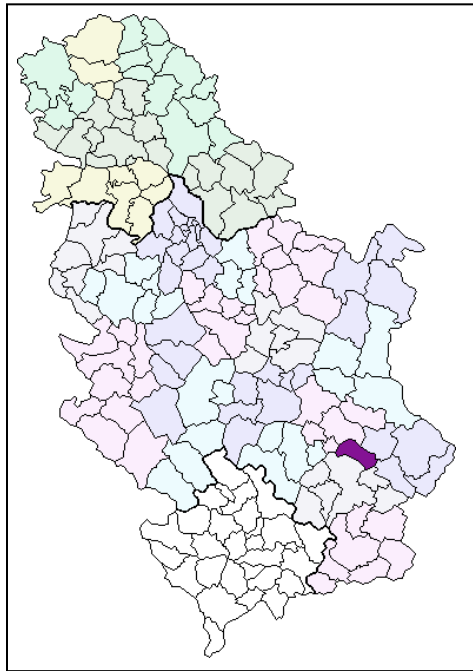
Полазишта за израду Стратегије су актуелна документа образовне политике у Србији (Стратегија развоја образовања у Србији до 2020, Закон о предшколском васпитању и образовању („Сл. гласник РС“, 18/2010, 101/2017, 113/2017 –др. закон, 95/2018. –др. закон и 10/2019.) и Основе програма предшколског васпитања и образовања на основу којих Влада Републике Србије и Министарство просвете, науке и технолошког развоја, са различитим партнерима, интензивно раде на унапређивању система друштвене бриге о деци и предшколског васпитања и образовања.

Стратегија подржава остваривање принципа Конвенције Уједињених нација и Општег коментара 7 Комитета УН о остваривању права детета у раном детињству:

- Деца имају право на живот, опстанак и развој који укључује физички, емотивни, психосоцијални, когнитивни, друштвени и културни сегмент.
- Дете не сме да буде дискриминисано по било ком основу, а нарочито не по основу своје етничке припадности, језика, вере, порекла, боје коже, сметњи у развоју и сл.
- При доношењу свих одлука или извршења поступака који утичу на дете или децу као групу, мора бити примењено начело добробити за дете (најбољи интерес детета), а то се односи како на законодавна тела, предшколске установе, тако и на породицу.
- Деци се мора дозволити да активно учествују у програмским питањима која се тичу њиховог живота и допустити им да се слободно изражавају.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

Географски положај и демографски подаци

Општина Гацин Хан је општина у југоисточној Србији у нишавском округу, заузима површину од 325 км². Одликује се великом разуђеношћу терена и има 34 насеља, у којима према подацима пописа становништва 2011. године живи 8.357 становника. Убраја се у „старе“ општине с обзиром да више од половине становника-56% припада старосним групама од 50 година и више.

Према незваничним подацима Републичког секретеријата за јавне политике за 2018. годину, примећује се пад броја становника на територији Општине Гацин Хан у односу на попис из 2011. године и износи 6.879 становника.

Табела: Основни подаци о становништву

Назив индикатора	Вредност индикатора 2018
Укупан број становника	6879
Број становника, мушко	3586
Број становника, женско	3293
Број домаћинстава	3650
Лица у иностранству	70
Просечна старост становништва	53,29

Извор: Аналитички сервис РСЈП, 2018. година

Табела: Становништво према старосним групама и полу, 2016-2017. године

Старост, пол	2016		2017	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	113	137	119	139
Деца старости 7-14 година (узраст основне школе)	186	195	167	186
Број младих (15-29 година)	411	456	394	447
Радни контингент становништва (15-64 година)	1715	2206	1659	2146
Укупан број становника	3540	3777	3409	3689

Извор: Витална статистика, РЗС, 2016-2017. година

БУЏЕТ

Испланирани приходи буџета општине Гаџин Хан у последње четири године:

Година	Износ (рсд)
2017.	20.040,000
2018.	23.603,000
2019.	18.170.000
2020.	20.520.000

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА „ПРВА РАДОСТ“

Предшколка установа „Прва радост“ Гаџин Хан, најмања је установа по броју деце и броју радника у нишавском округу и једина установа на територији наше општине. У сеоским подручјима не постоје објекти предшколске установе, тако да се рад одвија при Основној школи „Витко и Света“, где је заступљена само припремна група и то у 2 села.

У односу на укупан број деце која живе на територији наше општине, највећа заступљеност је у припремном предшколском програму, где су обухваћена деца из 34 села.(98%), а што се тиче групе, деца од 3-5,5 година, похађају програме предшколског васпитања и то само у матичном вртићу. Обухват ове групе је много мали, испод републичког просека.

Основна делатност је васпитање и образовање деце, са циљем стварања повољних услова за целовит психофизички и социјални развој.

Установа обавља делатност којом се обезбеђују:

✓ Реализација васпитно образовног програма за децу предшколског узраста,
✓ Инклузија деце из осетљивих група у редовне групе,
✓ Превентивно-здравствена заштита и нега деце,
✓ Исхрана деце,
✓ Социјална заштита деце,
✓ Васпитно-образовни рад са децом којој је потребна додатна подршка.

Предшколским васпитањем и образовањем обухваћена су деца узраста до шест и по година, односно до поласка у школу.

Циљ ове установе је да обезбеди сваком детету право на квалитетно детињство, на изражавање, поштовање и уважавање његових потреба, као и право на активно учешће, уважавање различитости и личног, културног и језичког идентитета.

Конкретни циљеви које установа поставља су:

1. Стварање услова за повећан обухват деце;
2. Обухватити сву децу програмом неге и васпитања до 3 године;
3. Организовати превентивне активности које доприносе безбедност у установи;
4. Обезбедити задовољење развојних потреба путем програмских и инфраструктурно-адекватних услуга, за које ће бити задужени компетентни професионалци и запослени, уз адекватно ангажовање заједница и родитеља;
5. Систематско праћење и документовање дечјег напретка, као и укључивање родитеља;
6. Обезбедити безбедну, сигурну и подстицајну средину за учење и развој деце;
7. Обезбедити што квалитетнију примену Основа програма васпитно-образовног рада;
8. Организовати што квалитетнију реализацију припремног предшколског програма у циљу што боље спремности деце предшколског узраста за полазак у школу;
9. Унапређивање васпитно-образовног рада у складу са Законом и Општим основама предшколског васпитања и образовања, кроз континуирано стручно усавршавање запослених;

У Општини Гацин Хан задњих година постоји велико интересовање за смештај деце у предшколску установу и то деца млађих од 3 године -јасле. Као сваке године, и ове, сви шестогодишњаци са територије општине обухваћени су припремним предшколским програмом.

Потреба за групом јасленог узраста –деца од 1,5 до 3 године,- условљена је великим интересовањем родитеља, које смо анкетирали.

Установа сада има следеће облике рада: целодневни боравак, припремни предшколски програм и програм „Играоница“ где долазе деца која нису обухваћена ни једним видом организованог васпитно-образовног рада и то током целе недеље на два сата.

У централном вртићу у Гаџином Хану формиране су три васпитне групе и то:

- мешовита група јасленог узраста од годину и по до три године,
- мешовита група за децу од три до шест и по година,
- припремна предшколска група за децу од пет и по до шест и по година
- деца долазе из Тасковића, Гркиње, Марине Кутине, Виландрице, Горњег Барбеша.

Ван матичног вртића организован је припремни предшколски програм формирањем група полудневног боравка деце, као и различит програм „Играоница“ и то у 2 месне заједнице:

- васпитна група у Доњем Душнику, за децу из Миљковца, Горњег и Доњег Драговља, Доњег Душника, Вртопа, и других села
- васпитна група у Топоници деца из Дуката, Топонице и Доњег Барбеша

Сваке године предшколска установа „Прва радост“ организује сопствени превоз деци до најближег места, где се реализује васпитно-образовни рад.

У општини Гаџин Хан постоји један вртић површине 270м² са двориштем површине 700м², који је наменски грађен за децу предшколског узраста. Назив објекта је Предшколска установа „Прва радост“, са седиштем у Гаџином Хану у улици Светог Саве бб. Васпитно-образовни рад на терену одвија се у просторијама Основне школе „Витко и Света“ у Доњем Душнику и у Запањској Топоници.

Општина Гаџин Хан, као оснивач предшколске и основношколске установе, финансира из буџета текуће и инвестиционо одржавање, материјалне трошкове, превоз радника, сталне трошкове и зараде запослених у предшколској установи.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕГИЈЕ

Општина Гаџин Хан је потписала протокол о сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја број 451-02-00739/142/2019-09 од 27.06.2019. године. Предмет Протокола о сарадњи је сарадња на пројекту „Подршка реформи система предшколског васпитања и образовања – СУПЕР“ и регулисање активности и обавеза у спровођењу планираних активности.

Циљ Пројекта је обезбеђивање континуитета реформских промена у предшколском васпитању и образовању у Републици Србији развијањем квалитета предшколског васпитања и образовања као саставног дела циклуса целоживотног учења.

Очекивани резултати пројекта су:

1. Јачање професионалних капацитета јединице локалне самоуправе за планирање и управљање предшколским васпитањем и образовањем.
2. Јачање професионалних компетенција практичара (васпитача, медицинских сестара – васпитача и стручних сарадника) у предшколским установама за квалитетно инклузивно предшколско васпитање и образовање.
3. Унапређивање законског оквира за предшколско васпитање, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, законом којим се уређује предшколско васпитање и образовање и Основама програма предшколског васпитања и образовања.
4. Унапређење приступа предшколском васпитању за децу, посебно оних из осетљивих група
5. Унапређивање квалитета понуда предшколског програма да боље одговарају потребама деце, родитеља и заједници.

Сарадња установе са локалном заједницом има посебан значај и улогу при успешној реализацији циљева васпитања и образовања деце. Заједно са локалном заједницом ће се обезбедити образовни контекст за децу и породицу, кроз сарадњу са, библиотеком, школом, здравственом установом, центром за социјални рад, културним центром, спортским организацијама. Тиме би допринели остваривању права све деце на квалитетно образовање, као и пружању подршке деци и породици у складу са потребама, повезивањем стручњака, родитеља и локалне заједнице у узајамном деловању. Укључивање што већег броја деце раног узраста у квалитетне програме предшколског васпитања и образовања, кључни је фактор развоја сваког појединачног детета и заједнице у целини. Општина Гаџин Хан је препознала проблем пре свега деце из руралних средина са територије општине, којој су програми ПВО недоступни.

МЕТОДОЛОГИЈА

У циљу дефинисања Стратегије, урађена је СВОТ анализа (анализа снага и слабости) како би се утврдиле могућности предшколске установе.

Анализом праксе васпитно-образовног рада у предшколској установи препознате су следеће предности:

- Формирана база података о деци на нивоу општине
- Отвореност установе за сваку врсту усавршавања
- Достигнути ниво опремљености дидактичким материјалом
- Коректни односи у вртићу-тимски рад
- Добра сарадња са локалном самоуправом и свим институцијама у општини
- Не постоји листа чекања за упис деце у предшколску установу

- Укључење у рад и приправника – стажисте са својим менторима
- Санитарно – хигијенски услови на високом нивоу
- Сви васпитачи су чланови Удружења васпитача Нишавског округа

Оно што је препознато као недостаци јесу:

- Недостатак простора и кадра
- Све мањи број деце
- Недостатак стручног кадра правник, педагог, психолог, медицинска сестра-васпитач.
- Слабо организована културна дешавања у самој општини
- Велики број незапослених родитеља
- Недовољна заступљеност различитих програма и услуга у оквиру ПУ.

Анализом су препознати и следећи изазови: информисаност јавности о значају раног учења, развоја и укључивања деце у програме предшколског васпитања и образовања, неинформисаност родитеља о важности предшколског васпитања и образовања.

Актуелне препреке за развој предшколског васпитања и образовања су: недостатак капацитета за обухват деце јасленог узраста, недостатак финансијских средстава за одржавања постојећих капацитета и улагање за изградњу и адаптацију простора, недовољна заступљеност различитих програма у оквиру установе.

Сprovedено је истраживање у општини , где показује да постоји велика потреба за обухват деце од 1,5 -3 године.

ВИЗИЈА

Желимо да унапредимо услове за реализацију васпитно-образовног рада и будемо установа која разноврсном понудом програма повећава обухват деце.

МИСИЈА

Својим стручним компетенцијама и расположивим ресурсима, стварамо безбедно и пријатно окружење за боравак деце, код њих развијамо самосталност, радозналост, жељу за сазнањем, креативност и слободу у изражавању мисли и осећања. Негујемо осећање припадности локалној заједници, толеранцију и поштовање различитости

ОПШТИ ЦИЉ

Унапређивање квалитета живота деце јасленог и предшколског узраста и њихових породица развијањем квалитетних, разноврсних програма ПВО.

АКТИВНОСТИ И МЕРЕ

I СПЕЧИФИЧНИ ЦИЉ: ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА ДЕЦЕ ОД 1,5 ДО 5,5				
ГОДИНА				
1. МЕРА: Успостављање система прикупљања података о деци предшколског узраста и формирање базе података				
Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	Индикатори
1. Формирање јединствене базе података о деци предшколског узраста	1. Успостављање сарадње са родитељима и члановима месних заједница	Одељење за друштвену бригу о деци и породици општине Гацин Хан, матична служба, ПУ	Децембар-фебруар 2021	Успостављена сарадња, подељена задужења, формиран обрасци
	2. Успостављање механизма за прикупљања и управљање подацима о деци		Јануар-март 2021.	База података је успостављена и функционише на нивоу ПУ
	3. Редовно уношење и ажурирање података		Континуирано	Ажурирана и употребљива база података
2. МЕРА: Подизање свести родитеља и јавности о значају јавног развоја и раног укључивања деце у систем предшколског васпитања и образовања				
Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	Индикатори
1. Израдити едукативно-информативне материјале за родитеље	1. Мапирање важних тема специфичних за окружење и услове у којима установа ради	Предшколска установа „Прва радост“ у сарадњи са локалном самоуправом	Континуирано током 2021-2025	Попис важних тема за родитеље
	2. Израда едукативних и информативних брошура за родитеље			Израђене брошуре
	3. Дистрибуција едукативних и информативних брошура свим родитељима			Родитељи су упознати и информисани
2. Повећати учешће родитеља у животу и раду установе и васпитне групе	1. Испитивање потреба родитеља	ПУ „Прва радост“ у сарадњи са локалном самоуправом „Домом здравља и социјалном заштитом Г. Хан	Континуирано током 2021-2025	Упитници за родитеље
	2. Организовање радионица за родитеље деце која нису обухваћена предшколским васпитањем			План и реализација радионица
	3. Омогућити сусрете родитеља све деце			План окупљања, фотографије, предлози..
	4. Организовати трибине за родитеље у сарадњи са Домом здравља			Број организованих трибина, број посетилаца

II СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ: УНАПРЕДИТИ УСЛОВЕ РАДА И ФУНКЦИОНИСАЊА ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

1. МЕРА: Проширење просторних капацитета предшколске установе за реализацију васпитно-образовног рада

Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	Индикатори
1. Доградња, уређење радних соба у матичном вртићу	1. Обезбеђивање финансијских средстава	Локална самоуправа општине Гаџин Хан, ПУ	Децембар- фебруар 2021	Финансијски план
	2. Израда пројекта доградње и уређења радних соба		Јануар-март 2021.	Израђен пројекат
	3. Уређење и доградња просторија у матичном вртићу		Континуирано	Обезбеђени услови за боравак деце

2. МЕРА: Проширивање понуде различитих програма

Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	Индикатори
1. Испитивање и анализирање потребе родитеља и деце	1. Припрема упитника о заинтересованости деце и родитеља	ПУ „Прва радост“ у сарадњи са локалном самоуправом	Континуирано током 2021-2025	Припремљен упитник
	2. Анализа упитника и договор о даљим корацима			Извршена анализа
2. Припрема, планирање и организовање различитог програма	1. Осмишљавање различитог програма			Осмишљен различит програм
	2. Ангажовање лица које ће радити на реализацији			Обезбеђен радник на пословима развијања различитих програма
	3. Реализација различитог програма	Реализован различит програм		
	4. Евалуација		Повећан број деце која су обухваћена ПВО	

**III СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ: УНАПРЕЂИВАЊЕ ВЕШТИНА И ЗНАЊА
ЗАПОСЛЕНИХ ПУТЕМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА У УСТАНОВИ И ВАН ЊЕ**

1. МЕРА: Унапређивање компетенција запослених

Задатак	Активности	Носиоци	Време реализације	Индикатори
1. Унапредити дигиталне вештине запослених	1. Планирање обуке на тему дигиталних вештина	Предшколска установа	Током 2021. године	План стручног усавршавања садржи тему „Дигиталне вештине“
	2. Избор акредитованог програма или обуке			Потписан уговор са реализаторима програма
	3. Обука васпитног особља и директора			Васпитно особље унапредило је своје дигиталне вештине
2. Развијање праксе хоризонталног учења на нивоу предшколске установе	1. Планирање угледних активности	Директор, васпитачи, тријажна сестра	Континуирано током 2021-2025.	Извештаји са одржаних активности и састанака, извештаји стручног усавршавања
	2. Припрема и презентација активности			
	3. Евалуација активности на нивоу установе			
	4. Приказ различитог облика стручног усавршавања одржаног ван установе, као и теоријским предавања на састанцима			

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТРАТЕГИЈЕ

Општина Гаџин Хан је, кроз рад чланова Радне групе за израду стратешког документа и предшколског васпитања и образовања, коју је формирао Председник општине Гаџин Хан, носилац активности стварања Стратегије за унапређење предшколског васпитања и образовања општине Гаџин Хан у периоду од 2021. до 2025. године. Радна група је заједно са представницима Предшколске установе „Прва радост“, Центром за социјални рад и Домом здравља, креирала ову стратегију.

Како би се омогућила имплементација Стратегије потребно је да Општинско веће, а затим и Скупштина општине Гаџин Хан усвоји овај документ. Стратегија представља оквир за спровођење активности којима ће се обезбедити континуитет реформских промена у предшколском васпитању и образовању и унапредити предшколско васпитање и образовање на територији општине Гаџин Хан.

Средства за спровођење Стратегије за унапређење предшколског васпитања и образовања општине Гаџин Хан у периоду од 2021. до 2025. године, обезбеђиваће се из различитих извора: из буџета општине Гаџин Хан, средстава донатора, односно помоћу програма и пројеката који ће се донети на основу ове Стратегије.